

Høringsinnspill til revidert nasjonalbudsjett

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) representerer fagskoler og skoler godkjent etter friskoleloven.

Det er to saker vi vil løfte i vårt høringsinnspill til revidert nasjonalbudsjett for 2022. Dette er driftstilskudd til frittstående skoler (kapittel 228) og en særskilt støtte til kulturarvskolene.

Driftstilskudd til frittstående skoler

Da statsbudsjettet for 2022 ble lagt fram, ble det presentert en kraftig nedgang i driftstilskuddet for frittstående skoler. Kunnskapsdepartementet varslet samtidig at de ville se på bakgrunnen for denne uventede og kraftige nedgangen i tilskuddet. I perioden etter, utarbeidet Agenda Kaupang en uavhengig rapport på tilskuddsgrunnlaget på oppdrag fra friskoleorganisasjonene.

Utdanningsdirektoratet fikk på sin side utarbeidet en rapport fra BDO. Begge rapportene slo fast at det var urimelige utslag i tilskuddsberegningen for 2022 og anbefalte at satsene ble korrigert og tilskuddet oppjustert. Det var ventet at Kunnskapsdepartementet ville legge dette til grunn da revidert nasjonalbudsjett ble lagt fram, men departementet har konkludert med at det ikke vil gjøres korrigeringer av tilskuddet for 2022.

Regjeringen skriver i revidert budsjett at friskolene må være forberedt på årlige svingninger. Dette er skolene alltid forberedt på, men det er ingen tvil om at koronasituasjonen har vært en ekstraordinær situasjon både for offentlige og frittstående skoler. De to uavhengige rapportene slår fast at offentlig skole hadde innsparinger i denne perioden. Dette var til tross for at skolene ble oppfordret til å bruke ressurser for å legge til rette og å opprettholde god undervisning. Det var på dette tidspunktet ingen indikasjoner på at de frittstående skolene måtte være forberedt på å drive skole på sparebluss to år etter pandemien fordi offentlig skole hadde hatt store besparelser under pandemien.

Når arbeidsgiveravgiften ble redusert i en periode i 2020, var det for å gi en lettelse til alt arbeidsliv under koronasituasjonen. Denne fordelingen fikk også skolene. Dette har bidratt til lavere kostnader i offentlig skole i 2020. Når de frittstående skolene i 2022 skal motta tilskudd beregnet på kostnadsnivået i offentlig skole i 2020, må nettopp en slik faktor korrigeres. Når dette ikke korrigeres, betyr det i praksis at de frittstående skolene som de eneste virksomhetene i landet aldri fikk denne lettelsen fordi de blir trukket tilsvarende i tilskudd to år senere. Regjeringen skriver i revidert nasjonalbudsjett at det er vanskelig å anslå hvilke kostnader og besparelser i offentlig skole som er knyttet til koronasituasjonen. De to uavhengige rapportene konkluderer imidlertid med at det uten tvil har vært større besparelser for offentlig skole under pandemien og at det er rimelig å korrigere dette. Begge rapporter gir anbefalinger om hvordan dette kan gjøres på en enkel måte slik at den kraftige nedgangen i tilskuddet til friskoler reverseres.

Det er mange frittstående skoler som nå står i en veldig krevende økonomisk situasjon. Nedgangen i driftstilskuddet kommer samtidig med en generelt høy kostnadsvekst. Det er kjent at regjeringen ønsker å begrense alle skoler som ikke er offentlige, men det er uansvarlig å markere dette ved å

sette eksisterende skoler i en uhåndterbar økonomisk situasjon. Dette vil først og fremst gå ut over elevene.

En grunnfinansiering til kulturarvskolene

NFFL representerer tre kulturarvskoler som er unike i norsk sammenheng. Disse skolene driver i dag under svært krevende økonomiske betingelser og må hvert år vurdere grunnlaget for videre drift. Hjerleid handverksskole, Møbelsnekkerskolen på Mysen og Plus-skolen i Fredriksstad er skoler som over mange år har bygd opp en spisskompetanse innen håndverksfag. Undervisningstilbudet ved disse skolene er i dag et avgjørende bidrag til at Norge skal kunne leve opp til det vi har forpliktet oss til gjennom UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven.

NFFL har over lengre tid arbeidet for å sikre disse skolene økonomisk og regjeringen har i Hurdalsplattformen satt som mål å få på plass en grunnfinansiering av de tre kulturarvskolene.

Det haster å få på plass ordninger for å sikre disse skolene, og det er derfor en stor skuffelse at dette ikke var en prioritering for regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2022. NFFL ber om at dette arbeidet nå prioriteres slik at en grunnfinansiering kan tas inn i statsbudsjettet for 2023.

Allerede i 2016 leverte Yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og verneverdige fag, på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og ledet av Kirsti Kolle Grøndahl, en rapport som gir en grundig gjennomgang av hva som skal til for å holde den immaterielle kulturarven levende. Denne kulturarven forutsetter fagmiljø hvor kunnskapen ivaretas, utvikles og holdes i hevd. Skolene utgjør i dag nasjonale fagmiljø og har også blitt nasjonale tilbud i små tradisjonshåndverksfag, som fylkeskommunene ikke lengre tilbyr av økonomiske eller andre årsaker.

En tilskuddsordning kan innrettes på ulike måter, men skolene trenger et støttenivå som vil tilsvare kr.35.000 per godkjente elevplass. De tre skolene NFFL representerer, har til sammen godkjenning for 243 elever (30 + 108 + 105). En grunnfinansiering bør derfor totalt utgjøre kr.8 505 000 i årlig statsstøtte. NFFL foreslår at dette opprettes som en ny post under kap.228 Tilskot til frittstående skular o.a.